

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ КОНТРОЛЮ ЗА ФОРМУВАННЯМ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Розглянуто механізм контролю за формуванням результатів діяльності на сільськогосподарському підприємстві, різні підходи до контролю фінансових результатів, які умовно поділяють на зовнішній та внутрішній контроль.

Аннотация. Рассмотрен механизм контроля за формированием результатов деятельности на сельскохозяйственном предприятии, разные подходы к контролю финансовых результатов, которые условно делятся на внешний и внутренний контроль.

Annotation. In the article a control mechanism aver forming results of activity on an agricultural enterprise, different approaches to control of financial results which conditionally are divided into external and internal control are considered.

Ключові слова: внутрішній контроль, зовнішній контроль, механізм контролю, прибуток, фінансові результати.

Формування ринкових відносин потребує підвищення вимог до якості управління сільськогосподарськими підприємствами. В умовах суттєвого впливу на сільськогосподарське виробництво надзвичайних ситуацій природного характеру найважливішим напрямком підвищення ефективності систем управління є вдосконалення їх складової частини – контролю [1].

Метою роботи стало висвітлення інституціонального механізму контролю за формуванням результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Результативність та ефективність контролю на сільськогосподарських підприємствах залежать від багатьох факторів та умов. У зв'язку з цим розглянемо поняття "механізм контролю сільськогосподарських підприємств".

Під механізмом контролю сільськогосподарських підприємств розуміють сукупність методів та процедур, затверджених керівництвом для забезпечення функціонування діяльності підприємства.

Механізм контролю за формуванням результатів діяльності на сільськогосподарському підприємстві спрямований на встановлення об'єктивної істини щодо достовірності, правдивості і законності відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності доходів та фінансових результатів [2].

Різні підходи до контролю фінансових результатів сільськогосподарського підприємства можна умовно розділити на два основні напрями: зовнішній та внутрішній контроль.

Внутрішньогосподарський (внутрішньофірмовий) та зовнішній контроль господарсько-фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства (організації, закладу) здійснюється представниками державних органів управління економікою, спеціальних державних контролюючих і адміністративних органів, аудиторськими фірмами, громадськими та внутрішньогосподарськими (внутрішньофірмовими) контролерами в межах визначених для них повноважень і за розробленою завчасно програмою.

Слід зазначити, що два різні підходи до контролю за фінансовими результатами обумовлені різними цілями при здійсненні контролю.

Зовнішній контроль, як правило, пов'язаний з державною діяльністю, зокрема з виконанням державними органами своєї фіскальної функції. Контроль зводяться до цілого ряду методик, прописаних у законодавчих актах, які регламентують порядок формування, віддзеркалення і оподаткування фінансових результатів підприємства. Центральне місце в контролі за фінансовими результатами підприємства займають податкові органи держави, які систематично здійснюють зовнішній контроль за фінансовими результатами підприємства як базою оподаткування прибутку. Також зовнішній контроль може здійснюватися за ініціативою кредиторів підприємства (банків, великих постачальників). Такий контроль, як правило, зводиться до проведення на підприємстві зовнішніх аудиторських перевірок або збору різних даних про діяльність підприємства.

Внутрішній контроль – це сформований і введений керівництвом організації безперервно діючий процес для отримання обґрунтованих та достатніх, відносно досягнення, цілей підприємства в таких сферах: результативність і ефективність діяльності; достовірність фінансової звітності; відповідність законам і діючому порядку [3].

Внутрішній контроль фінансових результатів підприємства переслідує інші цілі на відміну від зовнішнього контролю і як, правило, здійснюється з метою знаходження шляхів ефективного управління підприємством, резервів для підвищення фінансових результатів господарюючого суб'єкта і, як наслідок, виконання основної мети фінансового менеджменту – підвищення добробуту власників підприємства.

На формування фінансового результату підприємства чинить вплив ряд різноспрямованих як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, які визначають кінцевий показник – прибуток (збиток) підприємства.

Важливим етапом здійснення управління процесами формування доходів, витрат та фінансових результатів є аналітичні процедури. Галузеві особливості сільськогосподарського виробництва обумовлюють необхідність застосування методик, розроблених адресно для сільськогосподарських підприємств з урахуванням регіональних аспектів їх діяльності.

Суттєвий вплив на формування фінансового результату спричиняє прийнята методологія оцінки, а також прийнята підприємством облікова політика і її відповідність вимогам стандартів бухгалтерського обліку, що є об'єктом контролю. Контроль формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств починається з перевірки наказу про облікову політику на предмет регламентації в ньому питань обліку доходів, витрат та формування фінансових результатів.

Отже, необхідно зазначити, що механізм контролю результатів сільськогосподарських підприємств за своєю сутністю відноситься до організаційно-економічних механізмів і становить сукупність методів та процедур, які затверджені керівництвом підприємства.

Література: 1. Стефанюк І. Б. Державне управління і фінансовий контроль в умовах ринку / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – 2009. – № 8. – С. 76. 2. Дерій В. А. Контроль і ревізія в сільському господарстві / Дерій В. А. – Тернопіль : Джура, 2010. – 64 с. 3. Гуцаленко Л. В. Стан та перспективи розвитку внутрішнього контролю на підприємстві АПК / Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 11. – С. 83–86.